**Dokumentation för kartan "Agrarlandskapet på Vadstenaslätten omkring år 1640”**

Nedan är beskrivningen från Staffan Helmfrids avhandling (s. 18), översatt från tyska, om hans tillvägagångssätt för att skapa kartan. Texten har också redigerats så att den då gängse analoga processen som Helmfrid använda sig av för att skapa kartan är mer förståelig för den digitala eran. Kartan existerar i pappersversion som finns (vid tidpunkt då denna dokumentation skrevs) på Kulturgeografiska institutionen vid Stockholms universitet. Kartan digitaliserades 2009 och rektifierades i projektionen RT 90 2.5 gon V, som en del av projektet: ”Fornlämningar och jordägande: Om framväxten av det medeltida sociala landskapet i ljuset av fornlämningarna från yngre järnåldern”.

Referensen för avhandlingen som innehåller kartan är här:

Helmfrid, Staffan: Östergötland "Västanstång". Studien über die ältere Agrarlandschaft und ihre Genese. 17 maj 1962. Medd. från Geografiska Institutet vid Stockholms Högskola nr 140. Geografiska annaler 44:1-2. 277 sidor + kartbilaga.

Själva avhandlingen (på tyska) kan hittas vid följande länk:
https://www.jstor.org/stable/pdf/520139.pdf

Referensen för studien som använda den rektifierade kartan är här:

Berg, Johan. 2009. "Fornlämningar och jordägande: om framväxten av det medeltida sociala landskapet i ljuset av fornlämningarna från yngre järnåldern" i Skuggor i ett landskap: Västra Östergötlands slättbygd under järnåldern och medeltid, Resultat av ett tvärvetenskapligt projekt. Anders Kaliff (ed). Stockholm: Riksantikvarieämbetet, s. 102-145.

Beskrivningen från Staffan Helmfrid:

”Arbetet skedde på följande sätt: Som underlag användes konceptkartor i skala 1:20 000 inför produktionen av den så kallade häradsekonomiska kartan från 1800-talet. För de geometriska jordeböckerna föreligger mikrofilmer. På en excerpt från konceptkartorna i 1:20 000 som endast visade gränserna projicerades jordeböckerna från mikrofilmen med en vanlig förstoringsapparat. Inpassningen skedde med hjälp av gränserna och kartornas skala, som i originalen är 1:5000. Som regel passade kartorna bra, eftersom byterritorierna på slätten ofta karterades i sin helhet. … Större allmänningar har på kartan markerats med vitt, liksom de fåtal okarterade byarna. Metoden var, jämfört med att foga samman fotokopior mycket kostnadsbesparande, men lika exakt. Från de många kartbladen i skala 1:20 000 gjordes så, på fotografisk väg, en förminskning till 1:50 000 och delarna sammanfogades och renritades. Skalan möjliggör en direkt jämförelse med geologiska kartor (publicerade av Sveriges Geologiska Undersökning) och med de häradsekonomiska kartorna i 1:50 000. Det bristande geodetiska underlaget hos den gamla häradsekonomiska kartan yttrar sig emellertid genom en överlappning i fogarna mellan kartorna. Kartan till slut reproducerades i skala 1:100 000, vilket krävde en kraftig generalisering. Antalet hemman kontrollerades mot jordeboken från 1500 talet. Förutom innehållet i de av Groth producerade kartorna tillfördes endast de saknade

delarna av det offentliga vägnätet på grundval av geografiska kartor från slutet av 1600-talet (Lantmäteristyrelsens arkiv, länskartor, vägkartor). Socknarnas namn fördes in.”